

مطالعه شاخص‌های پایداری در طراحی مجموعه‌های گردشگری نمونه موردی: روستای گردشگری کیپارا و روستای گردشگری باتوا

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۱/۱۳

تاریخ پذیرش: ۹۷/۱۲/۲۰

کد مقاله: ۳۶۴۳۰

مریم حسن پور^{۱*}، انسیه احمدی بادی^۲

چکیده

امروزه بسیاری از برنامه ریزان و سیاست‌گذاران توسعه، گردشگری به‌عنوان رکن اصلی توسعه اقتصاد جوامع یاد می‌کنند. تعیین ارزش‌های گردشگری و استعدادهای طبیعی به همراه برنامه‌ریزی صحیح می‌تواند منجر به توسعه درآمدهای اقتصادی از طریق گردشگری گردد. پیشرفت و توسعه فناوری و تخصصی‌تر شدن علوم مختلف همچون معماری در کنار سایر مسائل مربوط به محیط‌زیست از جمله عواملی هستند که بر تقویت صنعت توریسم تأثیرگذارند. این صنعت در ساختارهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی عصر پسامدرن در جامعه حال حاضر ایران بسیار مهم است. یکی از شاخه‌های این صنعت، گردشگری در روستا می‌باشد که در ایران با توجه موقعیت اقلیمی ویژه خود روستاهای متفاوتی را به لحاظ فرهنگی، اقلیمی، اقتصادی و ... را در خود جای داده است. در این پژوهش ابتدا به شناخت معماری پایدار و زمینه‌گرایی و با ارائه مدلی به اشتراک بین این دو پرداختیم. برای بررسی‌های بیشتر به مطالعه نمونه موردی (روستا کیپارا و باتوا) روی آوردیم. که در آن‌ها توجه به معماری بومی منطقه از اصلی‌ترین عوامل در طراحی بود، قصد داشتیم با مطالعه در این زمینه بتوانیم کمک به جلوگیری از نابودی روستاها و چرخه اقتصادی آن‌ها کنیم. در آخر راهکارهایی پیشنهاد شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

واژگان کلیدی: اقلیم، روستا، گردشگری، پایداری، زمینه

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران (Hoseinpuor.m@yahoo.com)

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

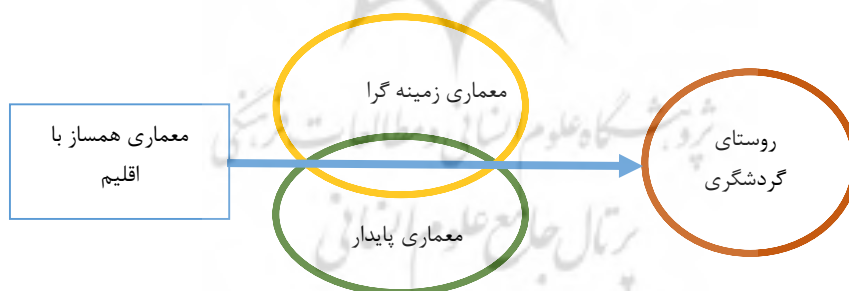
۱- مقدمه

گردشگری از دیر باز با اشکال خاص خود در جوامع بشری بر اساس انگیزه، اصل سفر و جابجایی وجود داشته و طی مراحل مختلف سیر تکاملی خود را طی کرده است. تحولی اساسی در گردشگری را می‌توان با انقلاب صنعتی شناخت که تحولی شگرفی در زندگی و بخصوص حمل و نقل بوجود آورد. افزایش فاصله میان محل کار و محل سکونت سبب افزایش فاصله میان انسان و محیط او شد و عاملی مهم در فشارهای روحی و روانی گردید. به مرور زمان با پیشرفت و توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی، نیاز به تفریح و گردشگری سبب تصویب قوانینی همچون قانون کار، کاهش تعداد ساعات کار، افزایش تعداد ساعات و روزهای مرخصی و تعطیلی گردید. گردشگری پدیده‌ای نوین و معاصر، به عنوان یکی از فرآیندهای تولیدکننده فضا، از مختصات بنیادین جوامع است که در شهرهای پر ازدحام، پر تراکم و آلوده با فعالیت‌های سخت و کسالت آور، انسان شهری را قادر به تحمل و تداوم زندگی می‌کند. محیط‌های شهری بدلیل تمرکز جمعیت، فشارها و خستگی‌های ناشی از کار بعنوان مبدا مسافرت گردشگران و از طرف دیگر امکانات رفاهی، فرهنگی، بهداشتی، ارتباطات، جاذبه‌های تاریخی - توریستی و طبیعت بعنوان مقصد توریست‌ها بشمار می‌آید (ایرمنش، جهانین، ۱۳۹۵: ۳).

توسعه پایدار در رابطه با فعالیت‌های ساختمانی و محیط یا ساختار پایدارساخته شده، اغلب ساختمان پایدار نامیده می‌شود. بخش ساختمان یکی از بزرگترین بخش‌های اقتصادی و اجتماعی در اروپا می‌باشد و به همراه محیط ساخته شده، به طور معنی داری در تغییر رویه محیط طبیعی، تاثیر گذار است. بخش ساختمان و محیط ساخته شده، به عنوان دو حوزه کلیدی در توسعه پایدار جهانی، مطرح شده اند (گرچی مهلبانی، ۱۳۸۹: ۹۳).

بنا بر نگرش فرهنگی، ساختمان محصولی است در رابطه با طبیعت، اجتماع، ایدئولوژی، جهان بینی، روش زندگی، نیازهای اجتماعی و روانی و مهمتر از همه فرهنگ، تغییراتی که برای به بار نشستن پایداری اجتماعی در یک مجتمع الزم است، همواره در قید و بند فرهنگ ساکنان می‌باشد و الزام آن تغییر و بازبینی الگوها و ارزش‌های اجتماعی ساکنان و نیز احیاء باورها، سنت‌ها و الگوهایی است که ریشه در فرهنگ ساکنان مجتمع دارد (عسگرزاده، ۱۳۹۴: ۳).

پژوهش بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای و به روش تحلیل و توصیف انجام شده است، به طوری که نگارندگان با مطالعه ی کتاب‌ها و مقالات به بیان معنا، اصول و اهداف توسعه ی پایدار و معماری پایدار و معماری زمینه گرا پرداخته اند. جهت شناسایی معماری بومی روستایی به مطالعه نمونه‌های موردی (روستای کبیپارا و کرافت)، عوامل شکل دهنده به معماری این منطقه، شناسایی و در ادامه به تحلیل و توصیف آنها پرداخته اند. در پژوهش قصد داریم پس از شناخت معماری پایدار و زمینه گرا، اشتراک‌های آنها را در معماری روستا‌های گردشگری مورد مطالعه قرار دهیم. با توجه به ابعاد گردشگری طبیعی بتوانیم از آنها در طراحی کمپ گردشگری در ایران بهره بگیریم.

نمودار ۱: طرح مسیر پژوهش (نگارندگان).

۲- توسعه پایدار

منظور از توسعه پایدار تنها حفاظت از محیط زیست نیست، بلکه مفهوم جدیدی از رشد اقتصادی است. رشدی که عدالت و امکانات زندگی را برای تمام مردم جهان و نه تعداد اندکی افراد برگزیده است. در فرآیند توسعه پایدار سیاست‌های اقتصادی، مالی، تجاری، انرژی، کشاورزی، صنعتی و ... به گونه‌ای طراحی می‌شود که توسعه اقتصاد، اجتماعی و زیست محیطی را تداوم بخشد در نهایت توسعه پایدار به معنی عدم تحمیل آسیب‌های اقتصاد، اجتماعی و زیست محیطی به نسل‌های آینده است (ازکیا و غفاری، ۱۳۸۲ به نقل از اسکندری، زر آبادی، ۱۳۹۵: ۴). همه کشورها اعم از توسعه یافته و نیافته، پذیرفته اند که هر توسعه‌ای تنها با برنامه ریزی امکان پذیر است. این موضوع، به خصوص در ارتباط با توسعه پایدار بیش تر اهمیت می‌یابد. توسعه گردشگری پایدار، به دلیل اهمیت آن و آثار بالقوه مثبت و منفی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و زیست محیطی که به همراه دارد، بدون برنامه ریزی امکان پذیر نخواهد بود. به طور کلی برنامه ریزی قادر است نقش کلیدی در حل تضادهایی که این

توسعه می تواند ایجاد نماید، ایفا کند. توسعه گردشگری از یک سو می تواند آثار و منافع مثبت اقتصادی، اجتماعی فرهنگی و حتی زیست محیطی در جامعه ی گردشگر پذیر داشته باشد و از سوی دیگر، آثار منفی در ابعاد مختلف، به خصوص در بعد زیست محیطی، به دنبال داشته باشد. ایجاد تعادل در این زمینه به گونه ای که آثار مثبت بیش از آثار منفی باشد، نیازمند اتخاذ سیاست های اصولی از طریق فرآیند برنامه ریزی و مدیریت است. مفهوم پایداری در تلاشی است برای دستیابی به بهترین نتایج در برنامه های محیط انسانی و طبیعی که برای حال و به صورت نامحدود برای آینده صورت می پذیرد (شیعه به نقل از اسکندری، زر آبادی، ۱۳۹۵: ۴).

نمودار ۲: اهداف توسعه پایدار در رابطه با مسائل محیطی (گرچی مهبلانی، ۱۳۸۹: ۹۳).

۳- اصول گردشگری پایدار

گردشگری فعالیتی گسترده است که دارای تأثیرات اقتصادی، اجتماعی فرهنگی و زیست محیطی قابل توجهی بوده و هر یک در جای خود قابل بحث است. بعد اقتصادی این فعالیت، نخستین جنبه ای است که سیاستگذاران و محققین را به سوی خود جلب نموده و به دلیل بازده مناسب این بخش، تمایل به گسترش آن همه گیر شده است، اما به تدریج با آشکار شدن تبعات اجتماعی، فرهنگی و حتی زیست محیطی آن، نیاز به بررسی های بیشتر پدیدار گردید. گردشگری عنصری حیاتی و ضروری در برنامه ریزی برای توسعه اقتصادی شهرها محسوب می شود. در متن بازسازی های جهانی و غیر صنعتی شدن، گردشگری فرصتهایی را برای باز زنده سازی اقتصادهای شهری که در معرض کاهش و رکود هستند، پیشنهاد میکند به ویژه در مکانهایی که گزینه های دیگر محدود هستند، منبعی مهم برای اشتغال است. فرهنگ منبعی حیاتی برای توسعه گردشگری محسوب گردیده و از طرف دیگر نیز گردشگری نقش مهمی در توسعه فرهنگی ایفا می کند. توسعه پایدار را در صورتی می توان تضمین نمود که عوامل فرهنگی بخش جدایی ناپذیر راهبردهای دست یابی به آن تلقی گردد. بنابراین باید این راهبردها را در پرتو زمینه تاریخی، اجتماعی و فرهنگی هر جامعه طراحی نمود. در عصر حاضر رابطه ای دو جانبه بین فرهنگ و گردشگری به وجود آمده است. گردشگران هنگام عزیمت به یک مقصد با فرهنگ آن محل مواجه شده و از ابتدای ورود، تعاملت فرهنگی بین مهمانان و میزبانان آغاز می شود. ظواهر، رفتارها و تقاضاهای گردشگران تأثیراتی در جامعه میزبان می گذارد. ضمن اینکه گردشگران نیز خواه ناخواه تحت تأثیر فرهنگ میزبان قرار می گیرند. به طوری که گردشگری یکی از مهم ترین مجراهای تبادل فرهنگی است. بعد زیست محیطی گردشگری، مجموعه ای از تغییرات است که به دلیل حضور گردشگران در محیط طبیعی جامعه میزبان (منابع آب، خاک، هوا، پوشش گیاهی و جانوری و ...) به وجود می آید. این تغییرات می تواند مثبت و یا منفی باشد. اما تجربه نشان داده که در کشورهای توسعه نیافته، تاکنون حضور گردشگران تبعات منفی بیشتری در محیط زیست بر جای گذاشته است. اثرات و عوارضی که گردشگران بر محیط زیست تحمیل می کنند، تا حدودی به نوعی برنامه ریزی و مدیریت سازمانهای متولی گردشگری بستگی دارد. عوارض ناخواسته گردشگری بر محیط اکولوژیک، بیشتر در مناطقی به وجود می آید که برنامه ریزی و مدیریت ضعیفی اعمال شده است. از مهمترین شاخص های محیطی گردشگری پایدار، تخریب زیستگاه های طبیعی توسط ساخت و سازهای گردشگری، تأثیرات گردشگری بر تنوع زیستی، حجم زباله های تولید شده به وسیله فعالیت های گردشگری و ... را نام برد. امروزه گردشگران تأکید بیشتری بر محیط زیست مقاصد داشته، ارزش بیشتری را نسبت به هزینه کرد خود انتظار داشته و متقاضی ارائه خدمات بهتری می باشند. برای موفقیت در زمینه گردشگری یک منطقه باید از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی، پایداری داشته و به منظور داشتن پایداری، باید به دقت برنامه ریزی و مدیریت شود و عوامل مختلف را در ملاحظات خود مورد توجه قرار دهد (اسکندری، زر آبادی، ۱۳۹۵: ۵).

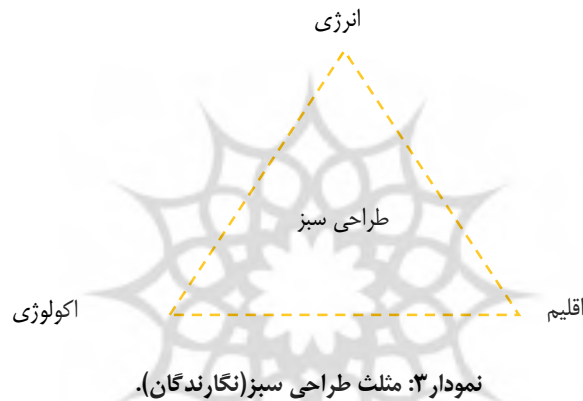
۴- طراحی پایدار

یکی از راه حل‌های دسترسی به توسعه پایدار که در ارتباط با الگوهای ساخت و طراحی در زمینه‌های گوناگون زندگی بشری، شامل طراحی‌های صنعتی، ساختمانی، شهری و ... است هدف از طراحی ساختمان‌های پایدار کاهش آسیب آن بر روی محیط و منابع انرژی و طبیعت است، که شامل قوانین زیر می‌باشد:

- کاهش مصرف منابع غیرقابل تجدید
- حذف یا کاهش مصرف مواد سمی و یا آسیب‌رسان بر طبیعت در صنعت ساختمان ساز

۵- توسعه محیط طبیعی

بنابراین ساختمانی که کمترین ناسازگاری و مغایرت را با محیط طبیعی پیرامون خود و در پهنه وسیع‌تر با منطقه و جهان دارد طراحی سبز، طراحی بر اساس حساسیت‌های محیطی، طراحی اکولوژیکی، طراحی با طبیعت و ... عنوانی است که امروزه در نتیجه تجدید نظر در ارتباط با الگوهای ساخت رایج به وجود آمده است. به طور مثال میتوان طراحی سبز را در درون مثلی در نظر گرفت که در سه رأس آن انرژی، اقلیم و اکولوژی قرار دارد. در جایی که انرژی عامل قالب میشود، پیدا خواهد کرد. این گونه است که یک خانه شهری با یک خانه روستایی متفاوت میشود؛ بنابراین طرح نهایی منطقه ای در داخل این مثلث است که با توجه به غالب بودن یکی از رئوس به آن سو گرایش پیدا میکند.

۵-۱- پنج اصل برای طراحی معماری پایدار (راکی مانند)

- ۱- طراحی پایدار باید همه جانبه بوده و به تمام عوامل موثر و متأثر توجه داشته باشد، چرا که تصمیم‌گیری اولیه، تأثیر زیادی را در بهره‌وری انرژی، استفاده از انرژی غیر فعال خورشیدی، نور روز و سرمایش طبیعی خواهد داشت.
- ۲- طراحی پایدار، یک دید ثابت و یا یک سبک خاص تک بعدی نیست، طراحی پایدار بیش از یک تئوری در طراحی و معماری است که به عنوان یک سبک نظری برای ساختمان سازی مطرح میشود.
- ۳- ساختمان سازی براساس طراحی پایدار، یک نوع سرمایه‌گذاری خردمندانه است، چرا که هزینه اجرای ساختمان‌های پایدار بیش از ساخت و سازهای انجام شده با شیوه‌های معمولی نیست.
- ۴- طراحی پایدار یک نوع طراحی کامل است بطوری که هر جزء با تصمیم‌گیری متفکرانه در کنار سایر اجزاء قرار میگیرد
- ۵- دو اصل "کاهش مصرف انرژی" و "تضمین سلامتی انسانها" باید در رأس اقدامات پایدار قرار بگیرد (صرفاً زاده تبریز، چراغی، ۱۳۹۵: ۴).

تصویر ۱: روستای کرافت (URL3).

در این قسمت به عنوان نمونه می‌توان به روستای کرافت (تصویر ۱) اشاره کرد. طراح تلاش میکند، پس از بررسی وضعیت فعلی و نیازهای فردی، یک فضای زیربنایی روستایی ایجاد کند که هماهنگ با سیستم فرهنگی صنعتی، حساس به محیط زیست، فرهنگ، صنعت و شیوه زندگی مردم روستا باشد.

۶- پایداری اجتماعی

نمودار ۴: شاخص‌های توسعه پایدار (شفیعیان داریانی، پور جعفر، قبادی، ۱۳۹۳: ۳۷).

تصویر ۳: بخش‌های از روستای کرافت برای گردشگران (URL3).

مورفی در تعریف خود از پایداری اجتماعی به چهار رکن اصلی اشاره می‌کند که عبارتند از: عدالت، مشارکت، آگاهی برای پایداری و انسجام اجتماعی. از طرفی پایداری اجتماعی همان کیفیت جوامع و ماهیت روابط اجتماعی و به نوعی نشان دهنده روابط درونی جامعه است. نیز با توجه به بررسی‌هایی که براملی و همکارانش در سال ۲۰۰۶ انجام داده‌اند، دو مفهوم اصلی را برای پایداری اجتماعی در نظر گرفته‌اند: نخست عدالت اجتماعی و دیگری پایداری جامعه. پایداری اجتماعی، مجموعه‌ای از اقدامات و خط و مشیه است که هدف آن بهبود کیفیت زندگی و دسترسی عادلانه به توزیع حقوق و استفاده و تخصیص مناسب محیط طبیعی و مصنوع است، این امر بر بهبود شرایط زندگی محلی به وسیله کاهش فقر و افزایش رضایت‌مندی از نیازهای پایه دلالت دارد. بحث و گفتگو در مورد ادبیات توسعه پایدار بطور وسیع‌تر در آثار و نوشته‌های تشریح شده به عنوان موضوعی که به تنهایی در ارتباط با محیط است تغییرات قابل توجهی به نسبت پایداری در رابطه با مسائل دیگر مانند مسائل اقتصادی و ابعاد اجتماعی دارد. بخش مشخصی از توسعه پایدار براهمیت عدالت اجتماعی تاکید می‌کند (قاسمی، نصرافهانی، یدی، ۱۳۹۴: ۳).

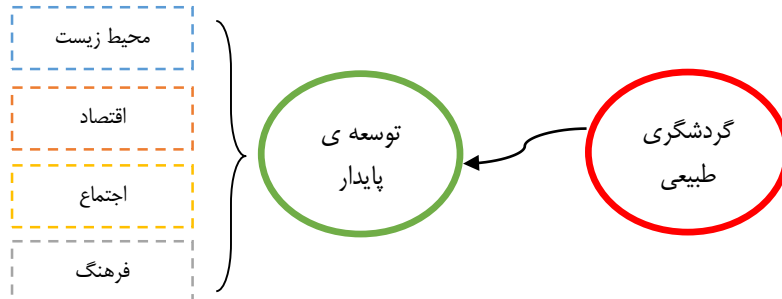
بر اساس بررسی‌های صورت گرفته توسط «وینگنر» و مبرگ که در سال ۲۰۱۱ به انجام رسید، پایداری اجتماعی را در واقع مجموعه‌ای از شاخص‌هایی، همچون دسترسی (اشتغال، فضای باز، خدمات محلی)، سرمایه اجتماعی، بهداشت و بهزیستی، انسجام اجتماعی، توزیع عادلانه اشتغال و درآمد، مشارکت محلی، میراث فرهنگی، آموزش، مسکن و ثبات جامعه، ارتباط و حرکت (عابر پیاده، حمل و نقل مناسب)، عدالت اجتماعی درون و بین نسلی معرفی کرده‌اند.

حس تعلق در فرایند توسعه پایدار، نقش پایداری اجتماعی در تحقق اهداف بسیار حائز اهمیت است. از این رو، در معیارهای توسعه پایدار مضامینی چون سرمایه اجتماعی، انسجام اجتماعی و شمول اجتماعی (عدم محرومیت اجتماعی) به شکل گسترده مورد تأکید قرار گرفته است (قاسمی، نصرافهانی، یدی، ۱۳۹۴: ۴). گردشگری روستایی قدمی مثبت در پایداری اجتماعی می‌باشد، مانند روستای کرافت (تصویر ۳) که با به وجود آوردن فضاهای گردشگری و بهره‌گیری درست از صنعت و معرفی به جا فرهنگ و صنایع دستی خود به دیگر نقاط و استفاده از معماری بومی علاوه بر پایداری اجتماعی در منطقه جهت حفظ محیط زیست هم گام برداشته است.

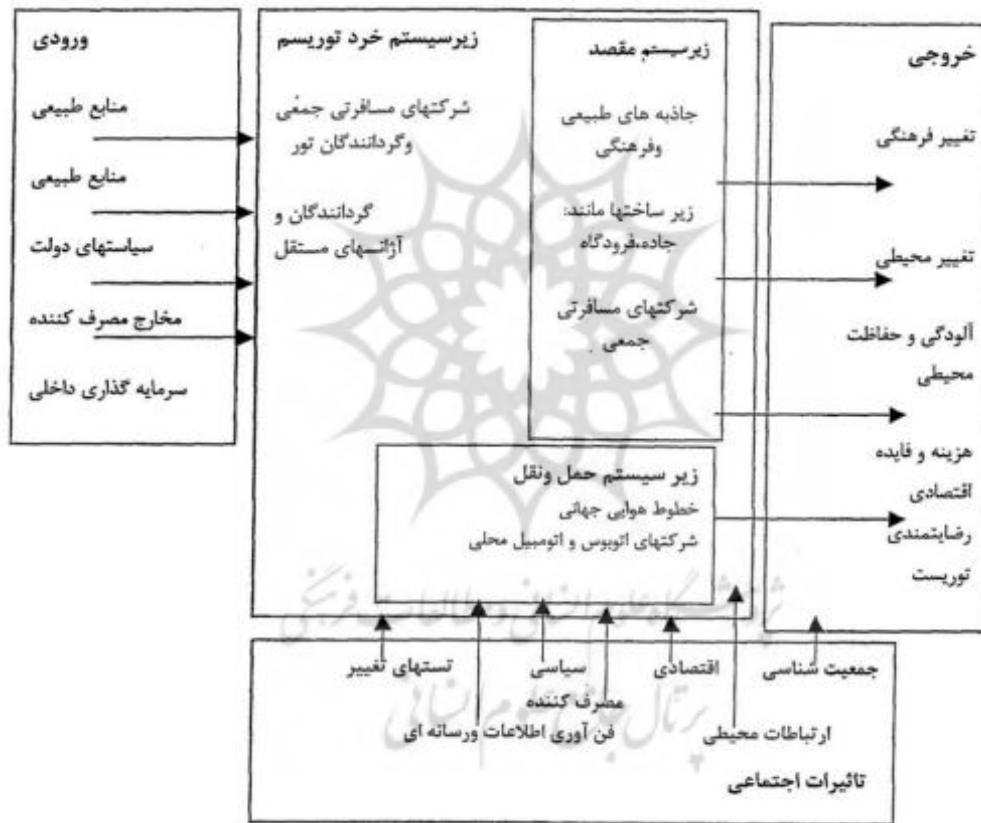
۷- اکوتوریسم

اکوتوریسم شاخه‌ای از توریسم است که مشخص کردن مرز آن با توریسم به علت عدم تعریف دقیق و مشخص نمودن دامنه‌ی آن از یک طرف و همچنین عدم مطالعه دقیق بر روی گردشگران ورودی در هر منطقه از طرف دیگر سبب شده است که تعیین دقیق گردشگران طبیعی از گردشگران چندان مقدور نباشد اما با توجه به شرایط طبیعی ایران و دارا بودن جاذبه‌های اکوتوریستی جزو پنج کشور با توان بالای اکوتوریستی به حساب می‌آید و در صورت ایجاد زیرساخت‌های مناسب می‌تواند به یکی از قطب‌های اکوتوریستی جهان تبدیل شود و در یک جمله می‌توان گفت گردشگری طبیعی (نمودار ۵) شامل توسعه‌ی پایدار و در چهار زمینه‌ی زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد. مهم‌ترین انگیزه‌های که امروزه جهانگردان را به دیدار از جاذبه‌های طبیعی تشویق و ترغیب می‌کند، حس کنجکاوی برای شناخت و بررسی گونه‌های گیاهی و جانوری کمیاب و ذخایر طبیعی است که موجب شناخت و درک بیشتر آنان از طبیعت می‌شود. نکته‌ی بسیار مهم در این مورد، آن است که جاذبه‌های طبیعی هیچگاه

تکراری نیست، زیرا رفتن به سفرهایی با قصد دیدار از طبیعت بیشتر در راستای اهدافی است که مهمترین آنها تغییر آب و هوا، تفریح، استراحت، رفع خستگی، کسب آرامش روحی و تجدید نیرو برای کار مجدد است. بنابراین با قاطعیت میتوان گفت این ویژگی - که مربوط به اکوتوریسم - است امتیاز این گونه از جهانگردی را نسبت به دیگر گونه های آن نشان میدهد و همین امر موجب شده است که شمار بازدیدکنندگان از جاذبه های، طبیعی (نمودار ۶)، پارک های ملی و دیگر حفاظت شده، در حال افزایش باشد (پروازی به نقل از عباس لای، ۱۳۹۵: ۳)

نمودار ۵: گردشگری طبیعی و زیر شاخه های آن (نگارندگان).

نمودار ۶: سیستم توریسم، چشم انداز محیطی (ایرانمنش، جهانبین، ۱۳۹۵: ۱۲).

- اکوتوریسم دارای ویژگی های خاص خود می باشد. مهمترین ویژگی های اکوتوریسم شامل موارد زیر است:
- مشارکت در حفاظت از تنوع زیستی
 - کمک به رفاه اجتماعی بومی
 - تجربه های شخصی
 - مسئولیت پذیری گردشگران
 - قابلیت اداره شدن به وسیله ی مؤسسات و شرکت ها و گروه های کوچک
 - کمترین نیاز به استفاده از انرژی های تجدیدناپذیر
 - تأکید بر مالکیت بومی و ایجاد فرصت هایی شغلی

تصویر ۲: مراحل ساخت زیست گاه در روستای کپیارا (URL1).

به خصوص برای جوامع روستایی اکوتوریسم را نباید گردشگری پایدار دانست بلکه اکوتوریسم نیز مانند شکل های دیگر گردشگری باید از بالاترین میزان پایداری برخوردار باشد (نیازمند به نقل از عباس لاوی، ۱۳۹۵: ۳) برای درک موارد یاد شده، روستای کپیارا را میتوان مثال زد که از مصالح بوم آور (تصویر ۲) و متکی که مردم بومی است.

۸-زمینه گرایی

زمینه در لغت به معنی مجموعه شرایط یا واقعیت های است که یک موقعیت یا شرایط را در بر میگیرد. و همچنین به معنای شرایطی که چیزی در آن اتفاق می افتد و به شما کمک میکند تا آن را درک کنید. مراد از این زمینه همان متن، بستر و محیطی است که معماران در آن شکل میگیرند و هم محتوا و هم شکل را در بر میگیرد. زمینه گرایی مبتنی بر این اصل است که یک پدیده به صورت مجرد و مجزا از پیرامون خود قابل تصور نیست و پدیده ها تنها در انحصار نیرو ها، جوهره و ویژگی های درونی خود نمی باشند بلکه به محیط و مجموعه پیرامون وابسته اند. هر پدیده در محیط پیرامون تأثیر می گذارد و از آن تأثیر می گیرد و در تعامل با یک دیگر هستند. بطور کلی زمینه گرایی، سازگاری با زمینه های کالبدی، تاریخی و اجتماعی، فرهنگی (تصویر ۳) است که بر طبق آن طراح زمینه گرا باید قادر باشد ویژگی همه ی یک مکان را دریابد و آن را بخشی از فرآیند طراحی خود قرار دهد (صراف زاده تبریز، چراغی، ۱۳۹۵:).

تصویر ۳: لباس ها و فرهنگ مردم کپیارا (URL1).

۹-زمینه گرایی اقلیمی

ضرورت و توجه به اقلیم زمینه و فاکتور های اقلیمی که در آن معماری میکنیم می تواند سکوی پرشی برای پرواز به سوی معماری پایدار باشد (جدول ۱). دقت به این امر مهم برای استفاده از نیرو های طبیعی نظیر خورشید، باد، آب و... تاکید میکند و استفاده از منابع فسیلی را به حداقل میرساند. لذا توجه به فاکتور های اقلیمی منطقه نظیر خصوصیات اقلیمی هر زمینه، باد، باران، تغییرات دمای هوا در شب و روز، دمای هوا، جریان هوا، وضعیت آسمان، آفتاب، تابش و... امر ضروری است. معماری پایدار به آنگونه معماری گفته می شود که ملاحظات زیست محیطی و سازگاری با اقلیم را مد نظر دارد و بر اساس بهره برداری موثر از منابع طبیعی طراحی و ساخته می شود. مطالعه و پژوهش در زمینه ی اقلیم، به دلیل تأثیر و نقش آن در شکل گیری بنا، از معماری بومی تا مدرن کامل مشهود است. توجه به رابطه ی مستقیم اقلیم و طراحی که سبب ناپایداری بنا در بستر شهر شده است، به عنوان یکی از دغدغه های ذهنی معماران امروز مطرح می باشد که در گذشته به دلیل استفاده از تجربه های مالک و سازماندهی بومی آن منطقه با چنین چالش هایی مواجه نبودند (صراف زاده تبریز، چراغی، ۱۳۹۵: ۴).

۹-۱- مبانی طراحی بومی

مواد و مصالح بوم آورد به آن دسته از مصالح اطلاق می گردد که در محیط و اطراف مکان مورد طرح چه در بافت تاریخی. یا بافت شهری جزوی از پتانسیل منابع معدنی و یا طبیعی قرار داشته و قابل استخراج باشد. از این رو استفاده از این گونه منابع می تواند به عناوین مختلف مفید واقع گردد. به طور مثال استفاده از پتانسیل های موجود در منطقه مورد طرح جدا از کاهش هزینه های حاشیه ای می تواند به چرخش صنعتی اقتصادی درون زا کمک نموده و اشتغال زایی نماید. مضافا مصالح و مواد به کار گرفته شده همچون سنگ، چوب، خاک که از مهمترین آنان است در عناصر سازه ای کاربردی حداقل داشته ولی در ناسازی و ترکیب بندی

فضاهای منظر نقشی حداکثری را ایفا می نماید. گذشته از آن، می توان از دیگر هنرهای موجود در منطقه همچون منبت و سنگتراشی و غیره که خود متأثر از وجود مصالح بوم آوردند. در دکوراسیون داخلی بهره فراوان برد که تمامی این ایده ها منجر به رضایت گردشگران برای اقامت هتل و یا دیگر اماکن اقامتی خواهد شد (شاهرودیان و سیدیان، ۱۳۹۱: ۱۱).

۱۰- زمینه گرایي در معماری بومی

معماری زمینه ای بر تقلید تمرکز ندارد و مانع خلاقیت و نوآوری نیست. پیام آن، ضرورت مشاهده محیط اسکلتي حول کارهای معماری است و نشان می دهد که این مشاهدات می تواند یک عامل تقویت کننده مثبت برای کارهای معماری و زمینه باشد. معماری زمینه ای تلاشی برای نشان دادن توانایی ایجاد محیط بصری مورد نظر در مقیاس بزرگتر از معماری است. در اینجا معمار، از طریق ایجاد یک کار جدید در محیط حال حاضر، می تواند نقش تعیین کننده در این حوزه داشته باشد. این موضوع مسئولیت معمار نسبت به محیط شهری اطرافش را افزایش می دهد. این مفهومی است که Edmund Bacon در کتاب خود با عنوان "طراحی شهرها" به عنوان "اصل شخص دوم" تاکید دارد، اصلی که در معماری داخلی مورد توجه قرار گرفته و موفقیت فضاها را تضمین می کند (URL3).

جدول ۱: مقایسه و اشتراک معماری پایدار و زمینه گرا (نگارندگان)

وجه اشتراک	ویژگی بنیادین	دیدگاه
مساله فرهنگ و محیط از نکات حائز اهمیت در هر دو دیدگاه میباشد. هم چنین توجه ویژه به محیط و زیست که در نگاه گسترده به حفظ و بهبود آن هم می اندیشند. از دیگر نکات مهم اجتماع و کاربران در این دو می باشند.	<ul style="list-style-type: none"> - تأثیرپذیری از شرایط فرهنگی و محیطی و اقلیمی - هماهنگی و سازگاری با طبیعت و محیط زیست - صرفه جویی در مصرف انرژی - پاسخ درست به نیازهای عملکردی - تأثیرپذیری از معماری بومی اما به صورت امروزی - استفاده درست از مصالح، (ستاری ساربانقلی به نقل از داریانی و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۲). 	معماری پایدار
	<ul style="list-style-type: none"> - شرایط و واقعیت های یک موقعیت - بستر و محیط، وابسته به محیط - دربرگیرنده محتوا و شکل - تعامل و سازگاری با زمینه های کالبدی، تاریخی، اجتماعی و فرهنگی - اهمیت اقلیم - حداقل استفاده از منابع فسیلی 	معماری زمینه گرا

۱۱- گردشگری روستایی

تصویر ۴: تعاملات اجتماعی در روستای کبیبار (URL1).

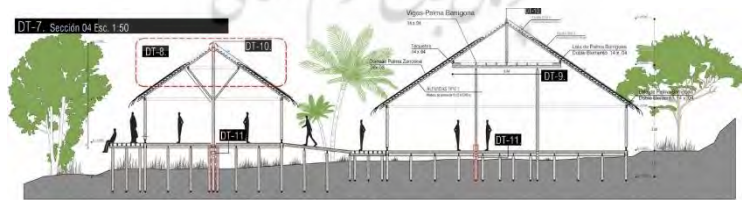
امروزه شاخه های جدیدی از گردشگری در جهان به وجود آمده است مانند گردشگری ساحلی، شهری، فرهنگی، سلامت، مذهبی، ورزشی و تجاری، که گردشگری روستایی یکی از بخش های مهم آن است و به دلیل در دسترس بودن برای گردشگران، یکی از محبوبترین اشکال آن هم به حساب می آید. تعاریف بسیاری از گردشگری روستایی وجود دارد؛ در یک مفهوم کلی میتوان گردشگری روستایی را فعالیت گردشگری در محیط روستا دانست و یا در یک حوزه کاربردی وسیعتر، آن را فعالیت های گردشگری در حوزه غیرشهری که فعالیت انسانی در آن اقتصاد وابسته به زمین، مخصوصا کشاورزی در جریان است؛ تعریف نمود (حیدری، ۱۳۹۲: ۵۳).

گردشگری روستایی در سده های ۱۹ و ۲۱ شکل گرفت و به صورت یک بخش جداگانه و مشخص گردشگری، با توجه به رشد تقاضا و بیشتر به دلیل افزایش قابلیت دسترسی و تحرک، افزایش درآمد و اوقات فراغت گسترش یافت، ولی ماهیت تقاضا با توجه به افزایش رقابت در بین مقاصد و جاذبه های جدید گردشگری تغییر پیدا کرد (رضوانی، ۱۳۹۲: ۲۱). اساس توسعه گردشگری در نظر داشتن رابطه ای است که میان سه جزء گردشگران، مقصد و جامعه میزبان (تصویر ۴) برقرار است. این رابطه میتواند سنجیده، پویا و سازنده و یا مخرب باشد. از یک طرف گردشگری میتواند با مشارکت در اشتغال زایی و ایجاد درآمد، اقتصاد جوامع محلی را احیا کند و نیز میتواند در تقویت فرهنگ محلی سهمیم باشد و در حفظ محیط زیست یا بازسازی محیط زیست و ساخته دست بشر تغییر ایجاد کند. از طرف دیگر گردشگری قادر است اقتصاد محلی را جلو بی اندازد و کیفیت زندگی و محیط زیست جوامع محلی را پایین بی آورد. بنابراین هدف گردشگری روستایی این است که با حفظ منابع طبیعی در دراز مدت بین این سه جزء تشکیل دهنده گردشگری اعتدالی موزون برقرار کند (شارپلی، ۱۳۹۳: ۹۲۹).

یکی از ویژگی های عمده این گونه سفرها یا گردش ها به روستاها، تجربه ای است که افراد در محیط کاملا متفاوت به دست می آورند و می بینند که شیوه زندگی افرادی که در آن مکان ها زندگی می کنند تا چه اندازه با زندگی در شهرهای امروزی متفاوت است. به سبب همین ویژگی ها است که مشخصات محیطی مقصد برای مسافر اهمیت زیادی دارد. گردش یا سفر به قصد دیدن از مناطق روستایی یا با هدف فرهنگی به عنوان بخش هایی از این صنعت به حساب می آیند که دوام و بقا و ثبات این صنعت را در آینده تضمین میکنند (وای گی، چاک، ۱۳۹۲: ۹۲۲). در حال حاضر صنعت گردشگری جایگاه خاصی در اقتصاد کشورها پیدا کرده به طوری که حجم مبادلت بین المللی گویای آن است که بیش از ۲۱٪ مبادلات با جریان گردشگری آغاز میگردد و گردشگری همچنین، میتواند ثروت و جمعیت را از مراکز تمرکز و ثقل صنعتی به سوی روستاها و نقاط طبیعی جذب کند (دیانی، ۱۳۹۲: ۴۴). در این راستا گردشگری روستایی نیز جزئی از صنعت عظیم گردشگری است که میتواند نقش عمده ای را در توانمندسازی مردم محلی و تنوع بخشی به رشد اقتصادی و نیز خلق فرصت های شغلی جدید در ارتباط با سایر بخش های اقتصادی ایفا نماید (شریف زاده و دیگران، ۱۳۹۳: ۵۲).

۱۲- معماری روستایی

معماری، حاصل تفکر و روح بشر است. محتوای فکری و روحی انسان طراح و سازنده، در آن نمایان است. انسان روستایی، معماری را با آگاهی نسبت به محیط طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و با بصیرت، نسبت به هستی و طبیعت طراحی می کند و میسازد. او، تولیدکننده، فعال و هنرمندی به تمام معنا است، هنر شغل او نیست؛ بلکه از لحاظ وجودی هنرمند است؛ یعنی هنرمندانه فکر می کند. ابزار کار (تولید) را هنرمندانه می سازد و خانه اش را هنرمندانه بنا می کند. هماهنگی در اجزا و با طبیعت و محیط پیرامون، از رمزهای معماری روستایی، به شمار می آید. روستا چه در کویر باشد، چه در کوهستان و چه در جنگل همواره با محیط خود، سازگار است. امکان ندارد، روستایی چیزی را بسازد که با بستر خود، متضاد باشد یا با طبیعت مکان و موقعیت خود مقابله کند. هماهنگی معماری روستا، منبعث از هماهنگی درونی طبیعت است. یکی از ارزش های معنوی طبیعت، واجد بودن آن از یک نظام هماهنگ است. این هماهنگی به صورت حیرت انگیزی همچون موسیقی بر همه ی عوالم طبیعت، حاکم است (نصر، ۱۳۸۵: ۱۵۴) به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۳: ۶۶).

تصویر ۵: جزئیات اجرا شده در روستای کپار (URL1).

سادگی از دیگر رمزهای معماری روستایی (تصویر ۵) است. معماری روستا با خانه آغاز میشود و با خانه به آخر میرسد. معماری خانه ی روستایی، ساده و بسیار آرام است؛ اما در کمال بی پیرایگی، بسیار پیچیده است. پیچیدگی معماری روستایی متظاهر نیست؛ بلکه آنچه که متظاهر میکند، سادگی و آرامش است. سادگی در چهره ای گلین، همرنگ و فارغ از تضاد؛ اما چشم نواز است. سادگی معماری روستایی، بصری است؛ اما پیچیدگی آن بصیرتی است (اکرمی، ۱۳۸۹: ۲۷) به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۳: ۶۶). این شیوه، «به گونه ای است که به راحتی خود

را در شرایط ویژه محیطی، همساز میکند» (رکن الدین افتخاری و همکاران، ۱۳۹۱: ۸۷ به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۳: ۶۶). این بناها در نگاه اول ساده و ابتدایی به نظر میرسند ولی در واقع، توسط مردمی ساخته شده اند که همه هوش و ظرفیتشان را به کار گرفته و از تمامی روابط موجود بین خودشان، در ساختن آنها استفاده کرده اند (تقوایی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۰۶ به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۳: ۶۶). معماری روستایی، به لحاظ ماهیت کارکردی و پاسخگویی به نیازهای انسانی، فعالیت های مردمی، عناصر تولیدی و محیط زیست، مجموعه ای همگن و متشکل با هویت کالبدی خاص را تشکیل میدهد که تجلی کننده ارتباطات و کارکردها و نقش چند عملکردی فضاهاست. «این هویت، از نفس سکونت و شیوهی زیست در روستا نشأت میگیرد. به همین دلیل، مسکن در روستاها، علاوه بر پاسخگویی به نیاز سکونت و تأمین امنیت و حریم خانوار، حلقه‌های از نظام تولیدی روستا را نیز در برمیگیرد و به گونه‌های متقابل با آن، پیوند میخورد. گونه‌های موجود مسکن روستایی مصادیق بارز این ویژگی محسوب می‌شوند» (سرتیپیور، ۱۳۸۴: ۴۴ به نقل از رضایی و همکاران، ۱۳۹۳: ۶۶).

۱۳- نمونه های موردی

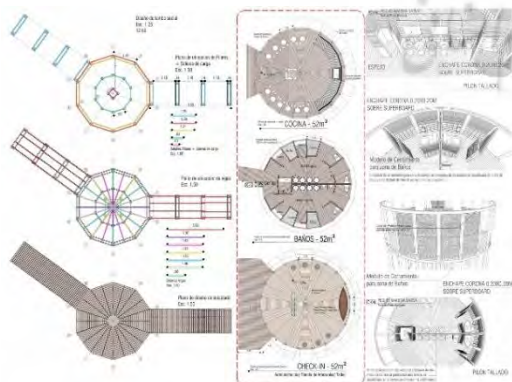
۱۳-۱- روستای گردشگری کپیارا

ساکنان پورتو جگوا به عنوان Embera Dobida شناخته می شوند که به معنای "مردم رودخانه" است. این افراد از لحاظ تاریخی در اطراف این آبراه ها زندگی می کنند، که نه تنها برای میزان منابع مورد نیازشان ضروری است، بلکه به دلیل دسترسی به مسیرهای حمل و نقل و مکان هایی برای ارتباط با جهانی همجنس است. منشاء آن یک ساحل اساطیری در رودخانه است (تصویر ۶) و در حال حاضر در بخش های آنتیوکیا، بولیوار، کالداس، کلکته، کوکو، چاکو، کوردوبا، نارینی، پوتوماایو، ریاسارالدا و ویل دلکوکو مستقر شده است. زبان آنها بخش تقسیم خانواده جگوا زبانی است (URL1).

تصویر ۶: دید پرنده روستا کپیارا (URL1).

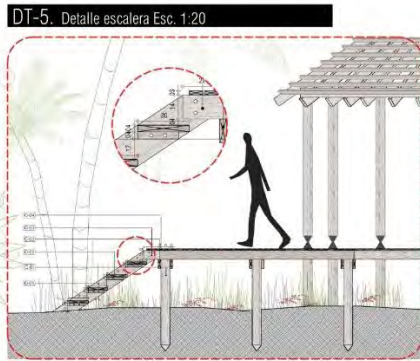
پیشنهاد معماران این است که از تفسیر زیستگاه بومی به منظور درک و توسعه شیوه های زندگی سنتی خود با تجزیه و تحلیل عناصر جسمی، بیولوژیکی و اجتماعی و فرهنگی جامعه، این معنی برای درک فرهنگ و زندگی روزمره است (URL1). تصدیق این، طرح جدید در درجه اول برای محل مهم ترین ساختمان در بالاترین بخش کارگاه را فراهم می کند، بنابراین ایجاد چشم انداز خطی از حوادث؛ این ساختار به عنوان یک پلتفرم (تصویر ۷) بالا شناخته شده است که فعالیت های کوچک مانند نشستن، خوابیدن، خوردن و غیره را می سازد. این پلت فرم به عنوان یک عنصر محافظ از سیل در فصل بارانی طراحی شده است، اما این یک عنصر بسیار ظریف است که سطح و ارتفاع را در بر می گیرد و در گیاهان باعث ایجاد حداقل تاثیر می شود (URL1).

تصویر ۷: جزئیات الگو اجرایی در روستای کپیارا (URL1)

ساختار حمایت کننده به عنوان یک عنصر باریک و ظریف شناخته شده است که نسبت به دید ساختمان اصلی این مجتمع را از بین می برد، و علاوه بر آن سه ویژگی مهم را به خود اختصاص داده است: سهم، دسترسی و مروری بصری. تمام ساختمان های ثانویه به ارتفاع بالاتری نسبت به پلتفرم در نقطه بالاتر که به تجربه گردشگران می کند و تولید احساس مشابهی که در هنگام ورود به خانه از جامعه رخ می دهد. همه کلبه های خواب به نام (Tambo) همراه با یک ساختمان کوچکتر در ارتباط است که به محل جلسه اشاره می کند و نوعی شناسایی قابلیت زندگی اجتماعی را بازنگری می کند (URL1).

از دیگر نکات همسازی با اقلیم است، که در این روستا طراح با در نظر گرفتن سطح زندگی بالاتر از سطح زمین اجازه عبور آب از زیر کلبه ها را داده (تصویر ۸) در این بعد از طراحی هم توجه به زمینه و هم پایداری در معماری قابل مشاهده است.

تصویر ۸: ترکیب تجربیات علمی و بومی (URL1).

تصویر ۹: روستای کبیرا در یک قاب (URL1).

پروژه از عمق جنگل می آید، به واسطه آنها و افراد بومی، تجربه ای که دانش و تکنیک های فعلی را با یکدیگر ترکیب می کند (تصویر ۸) و به قلمرو جدیدی می رساند که پایه شیوه زندگی واقعی است. به منظور دستیابی به یک پروژه اجتماعی، تجربیات زندگی در جایی که مبادله دانش نه تنها حرفه ای بلکه شخصی بود، به کار خود ادامه می داد. آموزش و یادگیری یک پدیده جهانی در هر جای جهان امروز، به اشتراک گذاری کلید واژه برای دستیابی به تعامل میان میکرو و ماکرو، یک پروژه که ما را با بسیاری از آموزه ها ترک می کند، فقط برای بهبود آن ها و ما. یک پروژه نه تنها برای منطقه جگوا بلکه برای یک جامعه است. امروز من جامعه ای را می بینم از آنچه که می داند، با تمام توانایی ها برای آزمایش آنچه آموخته ام و همچنان در کنار آنچه که دارند، فرهنگ و آداب و رسوم آنها را ادامه می دهد. جامعه ای که در شبکه من باقی می ماند، واقعیتی است که من می توانم از درون زندگی کنم، از عمق جنگل، امروز یک پروژه متولد شده (تصویر ۹) و همه ما که بخشی از این پروژه در همه مراحل مختلف بود، بهتر از دیروز بود ... " (معمار ارشد لئوناردو رودریگز)

۱۳-۲- روستای باتوا (Gahinga Batwa Village)

تصویر ۱۰: دید کلی به روستای باتوا (URL2).

تصویر ۱۱: خانه ها در روستای باتوا (URL2).

این پروژه برای هجده خانواده در گاهینگا از باتوا ساخته شده است، افرادی که به حاشیه رانده شده اند، در اثر فقر از زمان اخراج آنها در جنگل زندگی می کردند. برای این منظور ۱۰ هکتار زمین، (که توسط یک گروه خیریه اهدا شده) در نظر گرفته شد. اکنون خانه جدیدی (تصویر ۱۰) برای بیش از ۱۰۰ نفر تبدیل شده است. تمام مواد مورد استفاده برای ساخت و ساز توسط گروه آتشفشان سفری و مهمانان نزدیک Mount Gahinga Lodge اهدا شد. طراحان Studio FH معماران ارائه خدمات طراحی و نظارت را به صورت رایگان به عنوان بخشی از برنامه pro-bono خود قرار دادند (URL2).

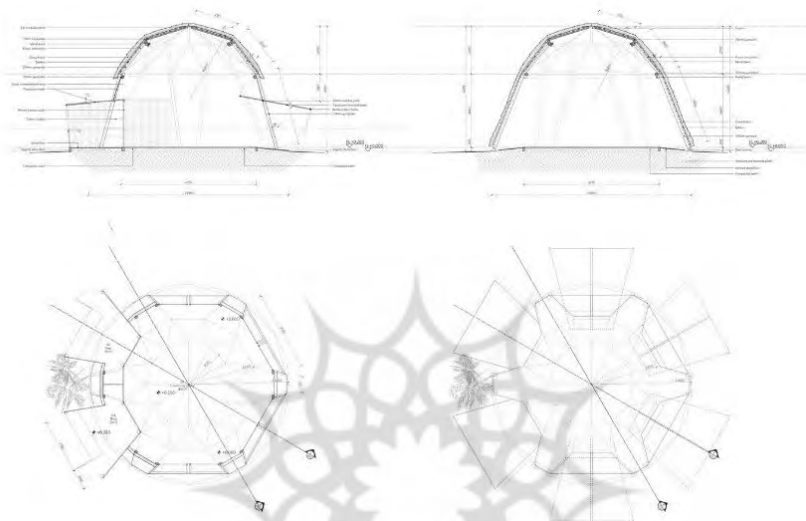
این روستا دارای ۱۸ خانه کوچک (تصویر ۱۱) است که هر کدام ۲۰ متر مربع هستند. طرح مختصر تغییر می کنند، اما همه بر پایه مدل خانه ای که توسط کاربران آینده خود با استفاده از شاخه ها و چمن ساخته شده است. همه خانه ها دارای یک وان، حمام، محل پخت و پز، یک اتاق کوچک و اتاق خواب کوچک است. خانه ها بر پایه سنگ های (سنگ آهن) با جمع آوری شده در محل ساخته می شوند. دیوارها از درخت اکالیپتوس با یک شبکه بامبو ساخته شده اند. سقف ها از ورق های فلزی ساخته شده با یک لایه پاپیروس پوشیده می شود (URL2).

طرح روستا کشیده نشد در عوض، قرار دادن خانه های فردی توسط خود سازندگان به 'در حال اجرا' انجام شد. آنها تشویق به پاسخ دادن به درختان، سنگ ها و سایر ویژگی ها بودند؛ و باید جلوگیری از بادهای قوی حاصل از آتشفشان جلوگیری می شد. خانه ها را در یک ردیف قرار ندادند و آنها را برای حفاظت از باد محصور کردند و فضای موجود برای کشاورزی را به حداکثر رسانیدند. این به یک الگوی جالب و تصادفی منجر شده که در طول زمان و با کمک درختان، فضاهای عمومی را ایجاد می کند (URL2).

تصویر ۱۲: گنبد به عنوان فضای جمعی در روستای باتوا (URL2).

فقدان بهداشت مناسب، موضوع مهمی در سایت سابق این گروه بوده و به عنوان کلید دستیابی به یک محیط سالم محسوب می شود. در پایین سایت، در نزدیکی دسترسی اصلی، مرکز اجتماعی جدید است. این ساختار گنبد شکل (تصویر ۱۲)، حدود ۱۰۰ متر مربع، یک فضای چند منظوره است که می تواند برای اجرای رقص، آموزش بزرگسالان و بسیاری موارد دیگر استفاده شود (URL2).

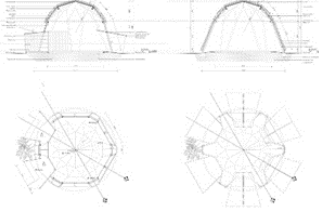

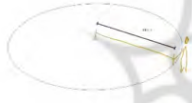

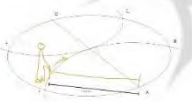
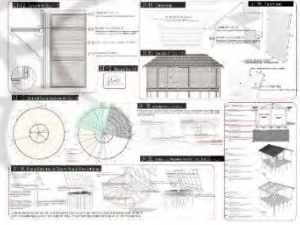
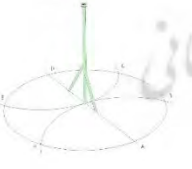
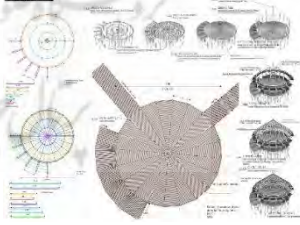

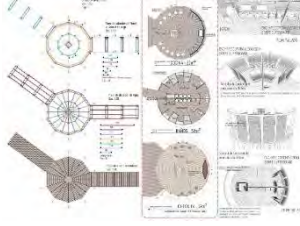
تصویر ۱۳: جزئیات گنبد اجرا شده در روستای باتوا (URL2).

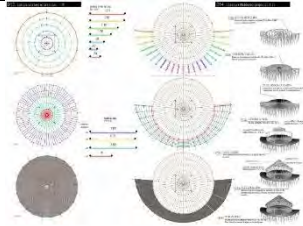

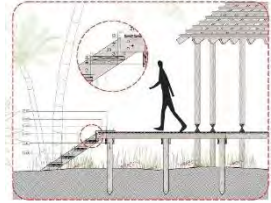

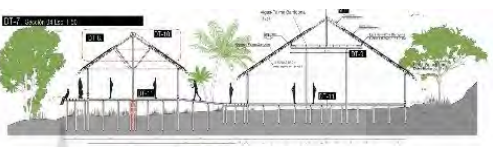

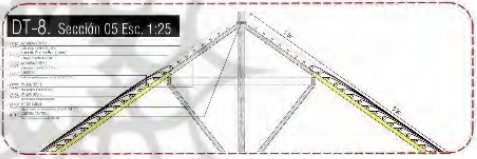
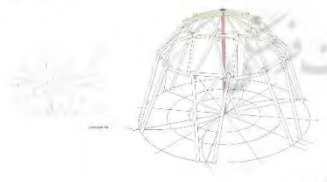
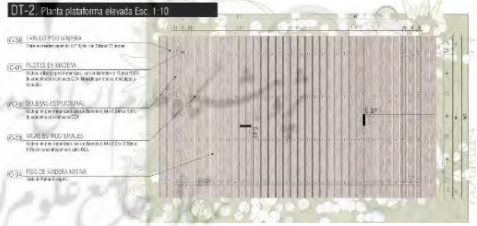

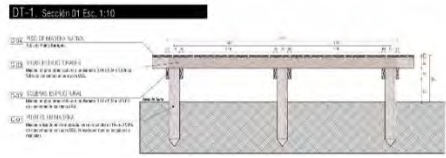
الهام بخش طراحی جنگل سنتی بتوا است، گنبد سبک وزن و ساخته شده از شاخه های خمیده تحت پوشش علف (تصویر ۱۳) است. این ساختمان از درخت اکالیپتوس با روغن موتور بازیافت شده ساخته شده است. از مصالح مورد استفاده در این بخش می توان به صفحات فلزی گالوانیزه، پوشش پایپروس سقف، ورق های شفاف برای درب ها و پنجره ها و چمن برای کف اشاره کرد. این ساختمان دارای ارتفاع ۶ متر و دارای دو درب گاراژ مانند (تصویر ۱۴) است که می تواند در مواقع اضطراری باز شود (برای افزایش اندازه و انعطاف پذیری فضا) (URL2). مردم روستا با کمک هایی که از طرف گروه سافاری و تیم طراحان دریافت کردند، علاوه بر پاسخ به نیاز های زندگی خود با بهره گیری از روش های بومی و مصالح بوم آور می توانند با استفاده از گردشگری اقتصاد خود را رونق دهند.

تصویر ۱۴: تعاملات در روستای باتوا (URL2).

جدول ۱: جزئیات اجرایی دو روستا (نگارندگان)

روستای باتوا	روستای کپیارا	نام
 <p>تصویر ۱۶: روستای باتوا در یک قاب (URL2).</p>	 <p>تصویر ۱۵: دید پرنده روستا کپیارا (URL1).</p>	تصویر
 <p>تصویر ۱۸: برش و پلان سالن اجتماعات روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۱۷: پلان بام روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۲۰: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۱۹: ارتباط کلبه ها به آبراه در روستا کپیارا (URL1).</p>	برش و پلان
 <p>تصویر ۲۲: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۲۱: برش کلبه ها در روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۲۴: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۲۳: مراحل اجرای کلبه ها در روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۲۶: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۲۷: مصالح در جزئیات روستا کپیارا (URL1).</p>	برش و پلان

 <p>تصویر ۲۸: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۲۷: مراحل اجرای کرسی در روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۳۰: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۲۹: پله‌ها در روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۳۲: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۳۱: برش عرضی روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۳۴: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۳۳: جزئیات سقف کلبه‌های روستا کپیارا (URL1).</p>	
 <p>تصویر ۳۶: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۳۵: الگو به کار رفته در روستا کپیارا (URL1).</p>	<p>جزئیات و مراحل اجرا</p>
 <p>تصویر ۳۸: مراحل اجرایی در روستا باتوا (URL2).</p>	 <p>تصویر ۳۷: جزئیات پایه‌ها در روستا کپیارا (URL1).</p>	
<p>خاک و چوب و بامبو و با استفاده از نیروی بومی</p>	<p>خاک، بامبو و بهره‌گیری از نیروی کار بومی</p>	<p>مصالح</p>
<p>زمینه‌گرایی فرهنگی، اقلیمی</p>	<p>زمینه‌گرایی فرهنگی و اقلیمی</p>	
<p>برخورداری از شاخصه‌های پایداری</p>	<p>برخورداری از شاخصه‌های پایداری</p>	

نتیجه

مبحث پایداری، جهت حفظ محیط زیست و نیاز نسل های آینده در بیشتر علوم کاربردی، رایج شده است. علم معماری و به تبع آن ساختمان سازی از علومی است که هم میت واند برای محیط زیست و طبیعت مخاطره آمیز باشد و هم این قابلیت را دارد که با طراحی درست و حساب شده و بر اساس شناسایی عوامل مفید آب و هوایی هر منطقه، آنها را به خدمت ساختمان در بیاورد. از این رو در این پژوهش در پی آن بودیم تا با شناخت معماری پایدار و بیان اشتراک آن با معماری زمینه گرا به سراغ معماری فضاهای گردشگری بریم. گردشگری دارای زیرساخت های فراوانی است که در واقع اصول توسعه و پیشرفت آن در هر منطقه ای را شکل می دهد. معماری از جمله عناصری است که نقش بی بدیلی در ساخت، رونق و موفقیت این زیر ساخت ها در جهت رسیدن به اهداف مورد نظر توسعه گردشگری را دارد. معماری صنعتی است عظیم که در کنار صنعت عظیم و گسترده گردشگری نقش الزم و ملزوم همدیگر را پیدا کرده و به نوعی در تکامل و موفقیت یکدیگر تاثیر گذارند. با توجه به توان ایران در زمینه گردشگری روستایی و بوم گردی در روند پژوهش نمونه های موفق گردشگری روستایی و معماری روستایی را مورد مطالعه قرار دادیم. البته جای دارد با توجه به موقعیت جغرافیایی ایران، دارا بودن کویر های زیبا پرداختن به معماری خاک و روستا های دست کند مثل میمند و مقایسه آن با نمونه های خارجی و راهکارهای آن ها برای دوباره بکارگیری این روش، همچنین جایگاه این محیط ها در مبحث تاب آوری پیشنهاد می شود. نکات زیر حاصل مطالعه روستای گردشگری گاهینگا باتوا و کیپارا می باشد:

- توجه به فرهنگ بومی و مردم منطقه.
- استفاده از مصالح بوم آورد و تجدید پذیر.
- حداقل آسیب به محیط زیست.
- بهبود شرایط زندگی مردم منطقه.
- به حداکثر رساندن میزان تعاملات اجتماعی.
- خودکفایی در زمینه های اقتصادی.
- در نظر گرفتن اقلیم و هم سو سازی بنا با آن.
- بالا بردن سطح بهداشت با حداقل امکانات.
- به جای طرح های پیچیده برای جلب نظر گردشگران، سادگی را هدف قرار دادند.
- ترکیب دانش مدرن با تکنیک های سنتی.
- رسیدن از جز به کل جامعه، علاوه بر منطقه کوچک جامعه بزرگتری را هدف قرار دادند.
- درک و توسعه شیوه های زندگی سنتی.
- ارتباط و تعامل با دیگر نقاط جهان.

منابع

۱. اسکندری، نداء، زرابادی، زهرا سادات سعیده، ۱۳۹۵. "توسعه پایدار و گردشگری شهری"، تهران: دومین همایش بین المللی معماری، عمران و شهرسازی در هزاره سوم.
۲. پروازی، مهناز، ۱۳۸۱. "توریسم و اکوتوریسم پایدار" در مجله علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد، زمستان، شماره ۲
۳. تقوایی، مسعود، اکبری، محمود، ۱۳۸۸. "مقدمه ای بر برنامه ریزی و مدیریت گردشگری شهری"، اصفهان: انتشارات پیام علوی.
۴. حسینی ولوکالایی، سید مصطفی، ۱۳۹۵. "فرم های معماری و مفاهیم طراحی پایدار". تهران: دومین همایش بین المللی معماری، عمران و شهرسازی در هزاره سوم
۵. خاکسار، علی، ۱۳۸۲. "نقش برنامه ریزی در توسعه گردشگری پایدار"، مجموعه مقالات بررسی و سیاست ها و برنامه توسعه جهانگردی در جمهوری اسلامی ایران، تهران، دانشگاه عالمه طباطبایی.
۶. رضوانی، محمد رضا، ۱۳۹۲. "توسعه گردشگری روستایی با رویکرد گردشگری پایدار". تهران: انتشارات سمت، چاپ اول.
۷. شاریلی، جولیا، ۱۳۹۲. "گردشگری روستایی". ترجمه ی منشی زاده و نصیری، نشر منشی تهران
۸. شاهرودی عباسعلی و سیدیان سید علی، ۱۳۹۱، اصول و مبانی طراحی هتل، نشر علم و دانش، کتاب وارث
۹. شریف زاده، ابوالقاسم و مردادی نژاد، همایون، ۱۳۹۲. "توسعه پایدار و توریسم روستایی"، ماهنامه جهاد، سال ۲۲ شماره ۲۵۹-۲۵، ص ۱۲-۵۲، وزارت جهاد کشاورزی
۱۰. شیعیه، الف، لزوم تحول مدیریت شهری در ایران، مجله جغرافیا و توسعه، بهار و تابستان، ۱۳۸۲.
۱۱. صراف زاده تبریز، جعفر و چراغی، پویا، ۱۳۹۵. "پایداری و ناپایداری معماری (از منظر توسعه زیست محیطی)". تهران: دومین همایش بین المللی معماری، عمران و شهرسازی در هزاره سوم.
۱۲. عباس لاوی، حسین، ۱۳۹۵. "بررسی نقش معماری در توسعه صنعت گردشگری و اکوتوریسم (نمونه موردی ارتفاعات کوه دماوند)"، تهران: دومین همایش بین المللی معماری، عمران و شهرسازی در هزاره سوم
۱۳. عسگرزاده، محمد، ۱۳۹۴. "فرهنگ و مسکن"، تهران: نشریه معماری منظر، سال اول، شماره ۱۴.

۱۴. کاظمی، م، ۱۳۸۸. "مدیریت گردشگری"، انتشارات سمت، چاپ چهارم.
۱۵. گرجی مهلبانی، یوسف، ۱۳۹۸. "معماری پایدار و نقد آن در حوزه محیط زیست". تهران: نشریه علمی پژوهشی انجمن معماری و شهرسازی ایران، شماره ۱.
۱۶. گی، چاک وای، ۱۳۹۲. "جهانگردی در چشم انداز جامع"، تهران: انتشارات دفتر پژوهش های فرهنگی، ترجمه پارسایان و اعرابی.
۱۷. نیازمند، مازیار،؟. "تصویر جهانی اکوتوریسم"؛ فصل نامه صنعت حمل و نقل، ویژه نامه ی شانزدهم، شماره ۲.
۱۸. الوانی، س. م.؛؟. "ساز و کارهای الزم برای توسعه پایدار جهانگردی"، خلاصه مقالات برگزیده دومین اجلاس جهانگردی (فرهنگ و توسعه)، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۱۹. ایرامنش، فرحناز و جهانبین، نیما، ۱۳۹۵. "بررسی نقش و اثرات توسعه ی پایدار در گردشگری شهری" تهران: کنفرانس بین المللی معماری و شهرسازی
۲۰. رضایی، مسعود و وثیق، بهزاد و مرادی، ایراهیم، ۱۳۹۳. "جایگاه الگوهای معماری پایدار در معماری بومی روستایی (مطالعه ی موردی: روستای هلسم)". ایلام: فرهنگ ایلام، دوره پانزده، شماره ۴۴ و ۴۵.
۲۱. شفیعیان داریانی، فائزه و پورجعفر، محمدرضا و قبادی، علیرضا، ۱۳۹۳. "مفهوم ماندگاری در معماری اسامی و مقایسه ی آن با مفهوم پایداری در معماری معاصر". تهران: فصلنامه پژوهش های معماری اسلامی، شماره پنجم، سال دوم.
۲۲. قاسمی، الهام و نصر اصفهانی، محمد و یدی، عاطفه، ۱۳۹۴. "بررسی مولفه های پایداری اجتماعی و تاثیر مشارکت اجتماعی در افزایش آن - نمونه موردی محله شهشهان اصفهان". تهران: دومین کنگره بین المللی افق های جدید در معماری، ص ۳-۴.
23. URL1: <https://www.archdaily.com/773455/kipara-de-embera-tourist-etno-village-juan-pablo-dorado-plus-oficina-suramericana-de-arquitectura>
24. URL2: <https://www.archdaily.com/897230/gahinga-batwa-village-studio-fh-architects>
25. URL3: <http://mehrazg.com/?p=2783>
26. URL4: <https://www.archdaily.com/894982/bamboo-craft-village-archi-union-architects>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی